

Deltagelse i voksenuddannelse - motivation, barrierer og initiativer

Nordisk konference om motivation
København, 3.-4. juni 2010

Bjarne Wahlgren

Deltagelse et centralt voksenpædagogisk tema fra 1975

- Konstatning af social skæv deltagelse i voksenundervisning
- Fokus på kortuddannede – begrebet uddannelsesfremmed
- Uddannelsespolitiske initiativer
 - Opsøgende virksomhed
 - Undervisning på arbejdspladsen
 - Betalt frihed til uddannelse
- Pædagogiske perspektiver
 - Hverdagslæring og erfaringspædagogik
 - Læringsmiljø
- Vigtigt: deltagelse i uddannelse motiverer til mere uddannelse

Måling af motivation og barrierer i 35 år

- Et stort antal undersøgelser af deltagelse, motivation og barrierer
- De første (svenske) tal: Tre fjerdele ønsker mere almenuddannelse (Rubenson, Bergsten, & Bromsjö, 1976)
- Et perspektivskift: Karrieremæssige begrundelser for at deltage er markant højt i de nordiske lande. Næsten halvdelen angiver erhvervsrettede begrundelser. Væsentligt færre angiver personlige motiver (Tuijnman, 2001)
- Et balanceret syn: Begrundelserne for at deltage: arbejdsrelateret begrundelse 42%, personlig tilfredsstillelse 44%, ønsket om generel viden 37%. Tallene er relativt stabile fra land til land, men med markante forskelle (Chisholm, 2004)

Måling af motivation og barrierer i 35 år - fortsat

- Nye (norske) tal: 69% ønsker at kunne gøre arbejdet bedre, 54% ønsker almindannelse eller personlig udvikling, 47% ønsker at kunne hjælpe børnene med lektierne. Men 83% ønsker at arbejde med et emne, der interesserer (*Befolkningens holdninger til oplæring og egen kompetense, 2007*)
- De væsentligste barrierer er arbejdspress (69%) og at man allerede har de nødvendige kompetencer (61). Kun 12% angiver, at de ikke trives i undervisning (*Befolkningens holdninger til oplæring og egen kompetense, 2007*)

Motivation og barrierer er afhængige af

- Hvad der spørges om, og hvordan der spørges
- Hvilken uddannelse der er tale om

Teorier om og modeller for deltagelse

- Tre grundfaktorer: målorientering, aktivitetsorientering, læreorientering (Houle, 1988(1961))
- En radikal retning: voksendannelse er en del af livsvendingen (Mezirow, 1991)
- En funktionel retning: voksendannelse opfylder et behov (Skaalvik, 2001)
- Et samspil af historie, behov og tilgængelighed
- Men ressourcer spiller en væsentlig rolle

Hvad ved vi så nu?

- Stigende og bredere deltagelse i voksenuddannelse
- Stigende vægt på funktionalitet
- Mindre modstand, færre uddannelsesfremmede
- Differentierede behov og differentieret deltagelse
- Behovet skal synliggøres
- Uddannelsesindholdet differentieres
- Større sammenhæng mellem læring og uddannelser

Litteratur

- Befolkningens holdninger til opplæring og egen kompetense (2007).*
Oslo: Vox.
- Chisholm, L., Larson, A., Mossoux, A-F. (2004). *Lifelong learning: citizens' views in close-up - Findings from a dedicated Eurobarometer survey.* Tessaloniki: Cedefop.
- Houle, C. O. (1988(1961)). *The Inquiring Mind.* Norman: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative Dimensions in Adult Learning.* San Francisco: Jossey-Bass.

Litteratur - fortsat

Rubenson, K., Bergsten, U., & Bromsjö, B. (1976). *Korttidsutbildades inställning till vuxenutbildning*. Stockholm: Lärarhögskolan.

Skaalvik, E. M., Finbak, L. (2001). *Adult education in Great Britain, Norway and Spain - A comparative study of participation, motivation and barriers*. Trondheim: Tapir Academic Press.

Tuijnman, A., Zenia Hellström (2001). *Curious Minds - Nordic Adult Education Compared*. Copenhagen

Nordic Council of Ministers.